Με όλο το σεβασμό απέναντι σε έναν Πανεπιστημιακό δάσκαλο, να καταθέσω την προσωπική μου άποψη για την χθεσινή παρουσίαση του βιβλίου του στο βιβλιοπωλείο «Ιανός».

Πλούσιο πάνελ, με «βαριά» ονόματα. Αντώνης Αντωνιάδης, Παύλος Τσίμας, Αριστείδης

Καμάρας, Θοδωρής Μανίκας και βέβαια ο συγγραφέας, Αλέξανδρος Κιτροέφφ. Η αναφορά έγινε με τη σειρά εμφάνισης.

Ο Αριστείδης Καμάρας έκανε λόγο για την ψηλάφηση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης που με επιτυχία πραγματοποιεί ο συγγραφέας στο βιβλίο του αναφορικά με τις δυνάμεις που ανέδειξαν τον σύλλογο. Αντίστοιχα ευρύτατη ήταν και η κοινωνική διαστρωμάτωση του κοινού που παραβρέθηκε στην παρουσίαση.

Νικολακόπουλος , αλλά και Δομάζος με Μιχάλη Κίτσιο. Εκδότες αλλά και οργανωμένοι οπαδοί. Νέοι αλλά και ηλικιωμένοι. Γνωστοί με την έννοια του αναγνωρίσιμου αλλά και άγνωστοι.

Ο Αντωνιάδης, γήινος, Παναθηναϊκός, απλός.

Ο Τσίμας αποκάλυψε ότι η πιο όμορφη στιγμή της τηλεοπτικής ζωής του, ήταν η εκπομπή για τον αγώνα Αγιαξ - ΠΑΟ 0 -1 την άνοιξη του ’96, ενώ έφερε στο φως μια συνομιλία που είχε με τον πρώην Γ.Γ.Α. Γιώργο Φλώριδη σχετικά με τις οικονομικές ρίζες της «παράγκας», επιχείρησε μια κοινωνική ερμηνεία του φαινομένου και δεν λησμόνησε την αναφορά για τον Ευρωπαϊκό χαρακτήρα της ομάδας.

Μετρημένος, ήρεμος, συγκεντρωμένος ο Αριστείδης Καμάρας έδωσε τη δική του οπτική ως συνήθως σωστά, επιστημονικά δομημένη χωρίς να υστερεί συναισθήματος.

Σωστή επίσης μα και επίκαιρη, για το μέτρο της εποχής, η παρατήρηση του Θοδωρή Μανίκα που αφορούσε την απουσία, από την εκδήλωση, των εν ενεργεία ποδοσφαιριστών του «τριφυλλιού», αντίθετα με τις εμφανίσεις τους σε εμπορικά κέντρα.

Ο λόγος του συγγραφέα γνωστός, μας είχε αποκαλυφθεί από τις σελίδες του πονήματός του. Η δουλειά του αναγνωρισμένη, ενώ δεδηλωμένη ευθύς εξ' αρχής η ακροβασία του ανάμεσα στην έρευνα του επιστήμονα και τη λατρεία του οπαδού.

Έμεινε πάντως μια απορία, απότοκο της ευρύτερης συμπεριφοράς, της συλλογικής. Ακούγοντας το σύνολο των ομιλητών σου μένει η αίσθηση της Παναθηναϊκής υπεροχής. Δεν έκαμαν καμία προσπάθεια να το κρύψουν. Τουναντίον, ενώ μάλιστα χρησιμοποιήθηκαν σωρεία επιχειρημάτων ώστε να μην παραμείνει η παραμικρή αμφιβολία. Είτε από τον Αντώνη (η πρώτη ομάδα με δικό της γήπεδο, η πρώτη με χορτάρι, η πρώτη με προβολείς, η πρώτη αήττητη πρωταθλήτρια, η μόνη σε Ευρωπαϊκό, αλλά και διηπειρωτικό τελικό), είτε από τον Παύλο (η Ευρωπαϊκή αναγνώριση απόδειξη της ποιότητας, σε αντίθεση με το εγχώριο βρομερό περιβάλλον, θέση που σχεδόν ακούμπησε στα σύνορα του παραπόνου) και ασφαλώς από τον συγγραφέα, ο οποίος λόγω ιδιότητας, χρησιμοποιεί άριστα τα ιστορικά υλικά για να φθάσει σε συγκεκριμένα, αλλά και συμπαγή συμπεράσματα.

Απολύτως παραδεκτά όλα τα ανωτέρω, για τους ανθρώπους που ζυμώθηκαν στα αποδυτήρια ή στα διοικητικά της ομάδας. Η κλειστή σχέση όμως, δεν είναι ο καλύτερος τρόπος να αντιμετωπίσεις αντικειμενικά τα πράγματα. Περιμένεις έτσι, κάπως διαφορετική συμπεριφορά από παρατηρητές και όχι πρωταγωνιστές, από ιστορικούς και ευρυμαθείς. Δυσκολεύομαι να αντιληφθώ ότι το πιστοποιητικό της αρετής είναι αποκλειστικά χρώματος πράσινου. Όπως αδυνατώ να ερμηνεύσω την άποψη ότι είμαι υπέρ μιας ομάδας και κατά μιας άλλης, όπως πρόσφατα δήλωσε εις εκ των ιδιοκτητών της «πράσινης» Κ.Α.Ε. Τούτες οι δηλώσεις, απευθυνόμενες μάλιστα προς ένα κοινό, χαρακτηριστικά απαίδευτο είναι διχαστικές και το περιεχόμενό τους στα όρια του εμπρηστικού. Πως μπορεί να είναι παραδεκτές οι ιδέες περί αθλητικής, έστω ανωτερότητας; Είναι σφόδρα αντίθετες στην βασική ιδέα του αθλητισμού. Σε αυτήν την ιδέα, θαρρώ, υπάρχει - θεωρητικά - μια ισότητα. Το πιο ισχυρό σωματείο του κόσμου κείται στο ίδιο επίπεδο με το πιο αδύναμο εφ' όσον μπορούν και τα δύο, να Χαρίσουν άσκηση,

παιχνίδι.

Αν όμως στο κόσμο που ζούμε δεν υπάρχει ούτε σταγόνα χαράς, Δωρεάν, είναι επόμενο να χάσει και ο αθλητισμός τη ρότα του. Συνοδοιπόροι σε αυτήν την στραβή τροχιά ασφαλώς ο φανατισμός, ο οπαδισμός, η έλλειψη γνώσης που με οδηγό τον υπόκοσμο κάνουν μια εξαίρετη δουλειά.

Αν κοιτάξουμε γύρω μας, οι αποδείξεις έρχονται απρόσκλητες. Συνεπώς, άλλο η αγάπη, η λατρεία για μια ιδέα, για ένα σύλλογο, άλλο το πώς την εκφράζουμε, πως την υπηρετούμε κι άλλο ο μεγαλοϊδεατισμός και η πίστη ότι είμαστε οι εκλεκτοί.

Μήπως λοιπόν, είναι μια καλή στιγμή να αρχίσει, από το υψηλό επίπεδο του ομιλητών του πάνελ, μια αναψηλάφηση του τρόπου που εκδηλώνουμε τα αισθήματά μας απέναντι στους ποδοσφαιρικούς εκλεκτούς της καρδιάς μας;